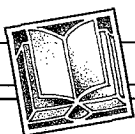

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

MEDITATIE

Christus uitermate verhoogd

"Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is; Opdat in den Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn. En alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods des Vaders".

Filippenzen 2 : 9 t/m 11.

In de korte brief aan de Filippenzen stort Paulus zijn hart uit en het blijkt duidelijk dat hij een grote liefde voor hen had. Paulus wist wel dat de gelovigen in Filippi niet uitblonken in ootmoed en menigeen meer zichzelf zocht dan dat hij zag op hetgeen des anderen was. Door de vele 'hoge ogen' liet de eensgezindheid onder elkaar veel te wensen over. Paulus heeft deze zonde bestraft in de geest der zachtmoedigheid met het doel, dat zij zouden leren om de ander uitnemen-der te achten dan zichzelf. Daarbij wijst hij hen op het gevoelen, dat ook in Jezus Christus was, Die Zichzelf prijs gaf om anderen te behouden.

Ja, Die Zichzelf voor Zijn volk vernietigd heeft, doch in die weg ook uitermate verhoogd is. Door de diepte van Zijn lijden moest Hij tot Zijn heerlijkheid ingaan. Dat lijden had Hij reeds aanvaard in de stille Raad des Vredes tot voldoening aan het recht des Vaders en tot verlossing van Zijn uitverkorenen. Het Goddelijk recht eiste Zijn dood, ja, de van God vervloekte dood des kruises, om alzo als een vloek voor vloekwaardigen te sterven. Christus heeft Zichzelf niet verhoogd, maar Hij is verhoogd als Middelaar. Het recht, dat Zijn dood eiste, eiste ook Zijn verhoging vanwege de gegeven voldoening. Daarom kon Christus

niet van de dood gehouden worden, omdat Hij de dood teniet gedaan had, alsook degene die het geweld des doods had, de duivel. Als Middelaar Gods en der mensen was Zijn verhoging noodzakelijk en ten nutte van Zijn kerk, voor wie Hij de dood inging maar ook weer opstond tot hun rechtvaardigmaking, heiligmaking en heerlijkmaking.

Wat moest Gods volk, ziende op de vernedering van Christus en verhoging door God, toch laag bukken in verwondering en in vernedering des harten.

De weg van de Borg is immers de weg van de Kerk! Evenals Christus wordt de Kerk geleid door lijden tot heerlijkheid.

Door duisternis tot het licht, door de dood tot het leven, ja door de hel naar de hemel. Zij worden één plant gemaakt met Christus in de gelijkmaking van Zijn dood en opstanding. De grote vraag voor ons allen is, lezer(es), of Hij voor u en mij verhoogd is. Wat baat u de opstanding van Christus? Van de gelovigen in Filippi kon dat gezegd worden; zij waren geheiligd in Christus; de Heere was een goed werk in hen begonnen.

Zalig zijn wij, als de Heere dat goede werk Zijner genade ook in ons begonnen is. Hij zal het dan ook voleindigen

tot op de dag van Jezus Christus, hoe diep de strijd, de twijfel en de beproeving ook mogen gaan! Hij laat niet varen het werk Zijner handen. Maar waarin is Christus nu zo uitermate verhoogd? De tekst zegt, dat God Hem een Naam gegeven heeft, welke boven alle naam is.

Dit ziet niet op een bepaalde persoonsnaam, maar op de eer en de glorie die Hij van de Vader ontvangen heeft. Op aarde was Zijn heilige Naam veracht en verguisd. Heeft men Zijn Naam niet in spitschrift boven Zijn kruis gehecht: "Deze is Jezus, de Koning der Joden"? Dit alles wilde Hij dragen voor hen, die in Adams val hun naam kwijtgeraakt zijn, maar nu in Hem een nieuwe naam ontvangen. Een witte keursteen, waarin die nieuwe naam geschreven staat en die niemand kent, dan die hem ontvangt. Een Naam boven alle naam! Boven die van engelen en mensen. Die eer komt Hem toe, Die de Vorst der aard is en door Wien de koningen regeren en de vorsten gerechtigheid stellen. Christus is verhoogd tot een Vorst en Gebieder der volken, zodat Hem alle dingen onderworpen zijn. Deze Jezus Die gekruist is, heeft God gemaakt tot een Heere en Christus, tot een Man door welke God straks de aardbodem rechtvaardiglijk oordelen zal, dewijl Hij Hem uit de doden heeft opgewekt. Ziedaar lezer(es), daarin is Christus uitermate verhoogd! Alle knie zal zich

INHOUD

	pag.
Meditatie:	
Christus uitermate verhoogd	1
Bijbelstudies:	
Paulus en Silas met eer uitgeleid (3)	2
De voortgang	
van het werk in Israël (6)	4
Bezwaren tegen de kinderdoop (2)	5
Boekennieuws	6
Kerknieuws	7
Berichten	8
Predikbeurten	9

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en
boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: C.G. van Es,
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

Abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgelden: 64327.

Alle advertenties aan:

Administratie van de Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker,
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: f 24,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,—, Canada \$ 68,—.

Zeepost:

Amerika \$ 49,—, Canada \$ 59,—.

Advertenties f 1,10 per mm.

Familieberichten f 0,85 per mm.

Deze prijzen zijn excl. 17,5% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en van de ter recensie
aangeboden boeken.

buigen voor Zijn macht en majesteit en heerlijkheid, gelijk Jesaja reeds voorzeggd heeft. Maar betekent dit nu dat alles wat in de hemel, op de aarde en onder de aarde is, zalig worden zal? Stellig niet! De Schrift leert op geen enkele plaats een algemene verzoening. Maar hier worden samengevat die wel en die niet zalig worden, dus ook Christus' vijanden. Er is dus een tweërlei buigen van de knie: een gewillig buigen en een gedwongen buigen. In de hemel buigen zich engelen en gezaligden voor Hem; op de aarde buigen verloren zondaren/zondaren de knie des harten wanneer Gods Geest hen overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel, maar ook, wanneer diezelfde Geest hen Christus ontsluit in Zijn dierbaarheid en schoonheid. En zij die zonder Christus sterven, zullen bij hun sterven moeten erkennen dat Hij de Heere is. Zelfs degenen die onder de aarde zijn. Men kan hier denken aan gestorvenen en duivelen, die geesten uit de afgrond genoemd worden. Ook de duivelen zullen immers moeten erkennen, dat Christus de Heilige Gods is?

Wat zijn ze dan gelukkig, die hier gewillig de knie voor deze Hemelkoning leren buigen in het stof en Zijn Naam leren belijden voor engelen en mensen. Dit belijden der tong voegt de apostel hier nog als tweede oogmerk van Christus' verhoging er aan toe. Alle tong zal Hem belijden.

Engelen-, mensen, duivelentongen zullen belijden dat Jezus Christus de Heere is tot heerlijkheid Gods des Vaders. Ontzettend, als dat belijden een geveinsd, een gedwongen belijden zal zijn! Zalig die Hem gewillig mogen belijden en roemen door de werking van Gods Geest.

Lezer(es), mag ik u vragen, kent u iets van dat zoete buigen voor God in het stof, dat voor Hem neervallen in oprechte ootmoed en verslagenheid, gedreven door een innerlijke liefdesbetrekking? Kent u iets van dat oprechte belijden als vrucht van een geloven met het hart? Daarin wordt God verheerlijkt. Die de Zoon eert, eert ook de Vader; maar die de Zoon niet eert, eert ook de Vader niet.

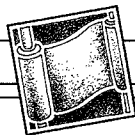
God wordt verheerlijkt, zowel in de behoudenis van Zijn volk als in het verderf van Zijn vijanden. Hij heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil, ja de goddeloze tot de dag des kwaads.

Het ganse Middelaarswerk van Christus loopt uit op de verheerlijking Gods des Vaders. Dat is de troost voor een volk, dat met smart moet inleven God van Zijn eer beroofd te hebben. In Christus komt nu God aan Zijn eer en in Christus zal de Kerk eeuwig God verheerlijken en dat zal hun zaligheid zijn; hier in beginsel door het geloof en straks volmaakt in de hemelen.

Onbekeerden van hart, de Heere brenge u maar aan Zijn voeten met een verbroken hart en een verslagen geest. Is Hij uw Heere? Zo buigt u dan voor Hem neder. Geeft de Heere de heerlijkheid Zijns Naams en komt tot Zijn heiligdom.

Omdat Christus uitermate verhoogd is, zult ook gij met Hem verhoogd worden in heerlijkheid. Hoe groot zal dat zijn! Dan zult u uw wens verkrijgen, om Hem, Die u kocht met Zijn bloed, op te offeren de varren uwer lippen, Hem toebrenghende eer, heerlijkheid, aanbidding en dankzegging tot in alle eeuwigheid.

Wijlen ds. G.J. v.d. Noort.

BIJBELSTUDIES

Paulus en Silas met eer uitgeleid

Hand. 16 : 35-40.

(3)

Gods eer en de zaligheid van de kerk

Het ging Paulus dus, zoals we zagen, om Gods eer. Daarom weigerde hij heimelijk de stad te verlaten. Het is

een wonder als het ons om de eer des Heeren te doen mag zijn. Gods kinderen komen er alles aan tekort. Christus echter heeft volmaakt de eer des Vaders bedoeld. Hij ging de diepte van

het lijden in om de Vader te verheerlijken. Hij zocht niet Zijn eer, maar de eer Desgenen, Die Hem gezonden had. Hij kon zeggen in het hogepriesterlijke gebed: Ik heb U verheerlijkt. De eer van God was Hem meer dan Zijn eigen leven. En omdat Hij volmaakt de eer van de Vader heeft beoogd, kunnen eerrovers Gods zalig worden. Als Gods kinderen daar mogen komen, waar de eer van God boven alles gaat, dan is dat alleen uit de *bediening van Christus*. Dan wordt Gods eer ons meer dan ons eigen leven. Als de eer van God dan mijn eeuwige veroordeling inhoudt, dan leer ik daar hartelijk amen op zeggen. Dan zou ik nooit zalig kunnen zijn, als door mijn zaligheid de eer van God ook maar iets zou worden gekrenkt. Zo wordt Gods eer de zaligheid van de kerk. En daarom krijgt Christus voor het geloof zo'n waarde, omdat Hij volmaakt Gods eer heeft beoogd en omdat in Hem de Heere volmaakt aan Zijn eer komt. Omdat Paulus hier bediend werd uit Christus ging het hem hier allereerst om de eer van God. Daarom moest het onrecht, dat Paulus en Silas was aangedaan, worden hersteld.

Het onrecht hersteld

"En de stadsdienaars boodschapten deze woorden wederom de hoofdmannen; en zij werden bevreesd, horende, dat zij Romeinen waren. En zij, komende, baden hen, en als zij hen uitgeleid hadden, begeerden zij, dat zij uit de stad gaan zouden" (vers 38-39). Toen de woorden van Paulus aan de leden van het stadsbestuur werden overgebracht ontstond er bij het stadsbestuur grote vrees. Waarom? Wel, Paulus en Silas konden zich op de keizer beroepen. Door Paulus en Silas te geselen en onverhoord te veroordelen hadden zij gezondigd tegen de wet van de keizer. Als de keizer dat ter ore kwam, zouden zij zeker worden bestraft. Er zat niets anders op, dan dat zij bukten onder de eis van de beide gevangenen en dat zij zelf kwamen om Paulus en Silas uit de gevangenis te leiden en zo het onrecht goed te maken. Zo gingen de stadsbestuurders dan naar de gevangenis. Dat moet wel een zware gang zijn geweest voor deze trotse mannen. We lezen zelfs, dat de stadsbestuurders Paulus en Silas baden. Zij lagen als het ware voor Paulus en Silas op de knieën en zij smeekten hun hiermee genoegen te nemen en hen niet aan te klagen bij de

keizer. Hier stonden Paulus en Silas als koningen met de stadsbestuurders aan hun voeten. Een nieuwe nederlaag van satan, maar ook goddelijke ironie, want Die in de hemel woont, zal lachen. Een nieuw bewijs ook van de *overwinning van Christus*. Satan mag komen met zijn listen, maar Koning Jezus is Overwinnaar. Zagen Gods kinderen dat maar meer, zij zouden minder vrezen voor satan. Hij ligt immers aan de ketting. Koning Jezus heeft de teugels in handen. Ook vandaag! De overwinning is aan Christus, maar er zijn wel geloofsogen nodig om het te zien. De kerk belijdt met de Catechismus, dat satan zonder Gods wil zich noch roeren noch bewegen kan. Wat een wonder als de bevende zondaar dat eens waarachtig geloven mag.

Als koningen werden Paulus en Silas nu voor het oog van heel de stad de gevangenis uitgeleid. Zo werd het onrecht goed gemaakt. Zo kon heel Filippi zien, dat Paulus en Silas onschuldig waren en geen oproermakers en dat de jonge gemeente niet bestond uit de volgelingen van twee misdadigers. Zo neemt de Heere het op voor Zijn kinderen en Zijn knechten, voor Zijn zaak en Zijn gemeente. Daar mag Gods kerk vandaag moed uit schep- pen, want die God leeft nog. Dat is nu de genade des Heeren, dat Hij het voor Zijn kerk opneemt. Toen Paulus en Silas plechtig de gevangenis werden uitgeleid, maakte de Heere het waar, dat Hij genade en ere geven zal. Maar eerst de genade en dan de eer.

Een vreselijk verzoek

Er staat in vers 39, dat de stadsbestuurders "begeerden, dat zij uit de stad gaan zouden". Wat een verschrikkelijk verzoek. Zij zeiden tot de dienstknechten van Christus: ga weg! De Macedonische man vroeg: kom over en help ons, maar het stadsbestuur van Filippi vroeg: ga uit de stad. Zij eisten het niet, want dat durfden en konden zij niet, maar zij baden het. Wat een vreselijk gebed: Heere, verlaat ons, laat ons aan ons lot over. Indertijd hadden ook de Gergesenen aan Jezus gevraagd, "dat Hij uit hun landpalen wilde vertrekken" (Matth. 8 : 34). Dat bidden wij ook, als we de genademiddelen verzuimen, als we de nodiging van het Evangelie in de wind slaan, als we in ons leven laten zien in onze handel en wandel, dat we met God niet willen rekenen. Dan bidden

wij ook: Heere, laat me met rust. Denkt u zich eens in; Christus bidt ons: laat u met God verzoenen. En wij zeggen: Heere, laat me met rust, laat me mijn eigen weg gaan. Dan zullen we straks op de jongste dag weer bidden, maar dan tot de bergen en tot de steenrotsen: "Valt op ons, en verbergt ons voor het Aangezicht Desgenen, Die op de troon zit, en van de toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan?" (Openb. 6 : 16-17). Maar dat gebed zal niet worden verhoord.

Waarom gingen Paulus en Silas op dat verzoek in?

Het stadsbestuur heeft Paulus en Silas dus gebeden Filippi te verlaten. Waarom? Volgens een oud handschrift zouden zij gezegd hebben: verlaat deze stad, opdat er niet weer een ooploop van mensen komt. Dat betekent dat zij bang waren voor een nieuw oproer. Misschien verbaast het u wel, dat Paulus en Silas inderdaad zijn vertrokken en gehoor gaven aan het dringende verzoek van de leden van het stadsbestuur. Daar zijn twee dingen over te zeggen:

1. Zij voelden de *drang* in zich om ook op andere plaatsen het Evangelie te verkondigen. Zij hadden in Filippi hun doel bereikt, want daar was een jonge gemeente geplant. Zij wisten zich echter geroepen ook op andere plaatsen kerken te planten. Daarom gingen zij op het verzoek van de stadsbestuurders in en verlieten Filippi.

2. In ieder geval is *Lukas* voorlopig in Filippi achtergebleven, want vanaf dit ogenblik schrijft Lukas niet meer in de wij-vorm. Wellicht is ook Timotheüs gebleven om zich later in Berea weer bij Paulus en Silas te voegen. De jonge gemeente in Filippi bleef in ieder geval niet onverzorgd achter.

Zo hebben Paulus en Silas gehoor gegeven aan de bede van de stadsbestuurders om Filippi te verlaten. Maar eerst hebben zij ten huize van Lydia afscheid genomen van de jonge gemeente en de broeders vertroost. Al gingen zij heen, de band met Filippi bleef. Maar daarover de volgende keer meer.

(Wordt vervolgd)

Zeist, ds. J.J. van Ekeveld.

De voortgang van het werk in Israël

(6)

Naar de Gaza-strook

Vrijdag 27 augustus zijn we eerst naar Jeruzalem getogen voor een bezoek aan de Immanuel Bookshop. Het was meer zakelijk van aard en had betrekking op welke boeken wij hun in de toekomst het beste kunnen zenden, met name ten aanzien van de Hebreeuwse Bijbel en de *Viervoudige Staat* van Boston. We ontmoetten - maar nu zonder afspraak - in deze zaak de heer Rowland weer en spraken nog wat over Arabische Bijbels die we ook via de TBS kunnen betrekken. Vervolgens vertrokken we voor een reis naar het zuiden, naar Beer-sheva, de plaats waar de aartsvaders hebben gewoond en waar we op een vorige reis een Bible House ontdekten. De gemeente in deze plaats heeft de laatste tijd veel te lijden gehad van de orthodoxe Joden, maar men was ervan overtuigd dat het had mogen meewerken ten goede. Zij hadden het ten kwade, maar God had het ten goede gedacht. Wel waren er afsplitsingen geweest; er was een deel nogal charismatisch dat eigen samenkomsten belegde en ook was er een deel dat alleen diensten wilde beleggen in het Russisch. We onderhouden hier evenwel alleen contacten met het Bible House en hopen hen in de toekomst van goede boeken van de *Banner of Truth* te voorzien en van TBS Bijbels en de *Viervoudige Staat* van Boston.

Door de contacten met Bishara Awad in Bethlehem waren we in de gelegenheid gesteld om een bezoek te brengen aan de Gaza-strook, aan Gaza-stad, waar een dependance van Bethlehem Bible College is. De auto mocht niet mee, maar we werden opgewacht door een Palestijnse taxichauffeur, die ons naar het YMCA-gebouw bracht waar we een afspraak hadden. George Sayegh geeft hier les aan 14 studenten en aan een aantal christelijke kinderen. Van de 2.200.000 mensen uit Gaza zijn er 2000 christen en slechts 100 praktiserend in deze kleine gemeenschap. In 1948 was hier nog eenderde van de bevolking Grieks Katholiek, maar die zijn allen vertrokken. Als christenen houden ze van de Joden, maar in poli-

tiek opzicht voelt men zich Palestijn. George en zijn vader hebben ons naar de Bible Society gebracht, een mooie christelijke boekwinkel en bibliotheek die onlangs is geopend. Ze doen veel aan evangelisatiewerk en we waren onder de indruk van de mogelijkheden die deze kleine gemeenschap in dit volkrijke Gaza krijgt. De taxichauffeur kreeg opdracht ons nog iets van Gaza-stad te laten zien en zo kwamen we bij de regeringsgebouwen, de universiteit, prachtige flatgebouwen, maar ook in de grote volkrijke sloppenwijken. We hebben hartelijk afscheid van elkaar genomen en al kunnen we weinig voor hen doen, we hopen elkaar in het gebed te gedenken. Ook ontvang ik regelmatig een e-mail van George's werk in Gaza-stad, waaruit blijkt dat de begaafde jongeman bijzonder betrokken is op het ene nodige voor zichzelf en anderen.

Het was een hele ervaring deze dichtbevolkte streek te bezoeken, maar ook een hele belevenis er weer uit te komen. We werden door de Israëlische douane van hot naar her gestuurd voor een uitreisvisum; alles moest gescand worden om te controleren of we geen explosieven of andere narigheden meenamen. Tenslotte vonden we onze auto weer aan de andere zijde van de grens en op weg naar Gan Yavne, waar we in het gezin van Eitan Kashtan te gast zouden zijn, dachten we na over wat we toch nog voor de christelijke Arabieren zouden kunnen doen. Daar rees het plan om te trachten enkele deeltjes van de *Vertellingen bij de Bijbel* in het Arabisch te laten vertalen en drukken, voor verbreiding hier, in Bethlehem, maar ook in Galilea en wellicht ook onder Arabisch sprekende asielzoekers. Dat werk kan evenwel ook niet onder ons mandaat vallen. Misschien dat we nog eens een instantie vinden die dit op wil pakken. Bij Eitan Kashtan, die zijn woning heeft in Gan Yavne, en waar ik op een vorige reis een samenkomst heb mogen leiden, werden we gastvrij ontvangen. We hebben er een sabbatsmaaltijd genuttigd - het was vrijdagavond - en we waren er in een ontspannen huiselijke sfeer.

Op zaterdag 28 augustus hebben we in de ochtend een dienst in de gemeente van ds. Baruch Maoz meegemaakt. Hijzelf was ziek. Ouderling David Zaddock ging voor in een bijbelstudie en behandelde het eerste hoofdstuk van de profeet Jeremia. Na een korte pauze en het zingen van een aantal liederen, kreeg Eitan Kashtan het woord. Hij sprak uit Deuteronomium 7 : 6, over Gods verbond met Abraham en over het beloofde land. Er was nogal een duidelijke spits in naar de landbelofte, wat na de dienst zorgde voor een felle discussie met een Palestijns gemeentelid, die graag onderscheid maakt zag tussen het Oude en Nieuwe Testament ten aanzien van de landbelofte, overigens toch in hartelijke verbondenheid ten aanzien van het belangrijkste van de boodschap. We hadden weinig tijd voor een nagesprek, want we moesten naar het Finnish Guesthouse, waar we verschillende Nederlanders en met name jongeren uit onze gemeenten die in Israël werkten, uitgenodigd hadden voor een samenzijn, met wat korte inleidingen en een gezellige maaltijd. Helaas viel de opkomst tegen. Het stelt je teleur als je met name de jongeren uitnodigt, ook al om hun problemen in dit land samen te bespreken, dat er altijd een aantal is dat de moeite niet neemt om op zo'n samenkomst aanwezig te zijn. Zovelen kunnen de cultuurschok niet aan, leggen hun godsdienstige opvoeding voor een groot deel af en waaien mee met alle wind van leer die in dit land waait. Evenwel was het goed degenen te ontmoeten die er wel waren. Ds. Sonneveld heeft het samenzijn geopend en gesproken uit Markus 6, de storm waarin Jezus tot zijn discipelen kwam op het water. Zelf heb ik daarna gesproken over evangelieverkondiging onder de Joden door de eeuwen heen. De heer Moerdijk, toen nog onze algemeen-secretaris, vertelde wat over het werk van ons deputaatschap. We besloten met een warme maaltijd en gaven onze gasten als geschenk mee het boek van ds. Sonneveld: *Gods weg met Israël*. Tijdens deze bijeenkomst verzorgde ds. Sonneveld nog een dienst voor Roemeense christenen in de gemeente van Anthony Simon, daar deze ziek was. Ook 's avonds is hij daar voorgedaan. Hierna hebben we voor de laatste dagen ons verblijf genomen in het Huis op de Berg, gelegen op de Olijfberg, vanwaar we een prachtig uitzicht hadden over Jeruzalem.

Op de vroege zondagmorgen trachtte ik een eenzame plaats te zoeken voor schriftlezing en overdenking, maar helaas gelukte het me niet met mijn schoenen met leren zolen de steile weg de Olijfberg af richting Gethsémané te gaan. Ik nam daarom mijn toevlucht in een prachtige tuin op de berghelling, waar ik... ds. Sonneveld ontmoette, die me al voor was gegaan! De tuin was zelfs speciaal voor meditatie aangelegd en inderdaad kon je je daar goed terugtrekken van allerlei gewoel van mensen. Na het ontbijt zijn we naar de Baptist Church van dr. John Anthony gegaan in de Narkis Street. Er was een gastprediker uit Amerika, die sprak over de woorden "God is licht". Er werden veel mooie dingen gezegd, maar helaas werden we teleurgesteld toen het ging over de wijze waarop de mens komt uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht. Geloof en gehoorzaamheid kwamen op uit de vrije wil van de mens. Als men het licht verwerpt, kan God niet anders dan ons verwerpen, luidde zo ongeveer de toepassing. We hebben na de dienst nog getracht daarover met

hem te spreken. 's Middags mochten wij de dienst verzorgen in de Schotse Kerk. Ik heb er gepreekt uit Romeinen 3 : 28 en 29, over "Wie is een Jood?". De besnijdenis van het lichaam en wat je in het openbaar bent, is hiervoor volgens de apostel niet bepalend. Een echte Jood is volgens deze Schriftwoorden een Godlover, en dat is niet ieder die zegt dat hij dit is, maar dit zijn degenen, die het in het verborgen zijn, wier harten besneden zijn en wier lof niet is uit de mensen maar uit God. Het werk van Christus is hiervoor onmisbaar. Daarom kon de wens uitgesproken worden dat iedere Jood christen mocht worden, maar ieder christen ook in waarheid Jood mocht zijn. We hebben daarna in de eetgelegenheid van het Huis op de Berg onze maaltijd genuttigd.

(Ons werk heeft dringend geld nodig. Wilt u het steunen, maak dan een gift over op postgiro 338 952 of banknr. 46 18 63 723 t.n.v. Deputaatschap voor Israël te Woerden).

Nunspeet,

ds. C.J. Meeuse.

gekomen is. De baptist meent dat de Schrift zelfs het tegendeel leert! Een vierde bezwaar wijst op de bekende woorden uit *Markus 16 : 16*: 'Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.' De redenering is natuurlijk duidelijk: er wordt hier éerst geproken over geloven en dan pas over dopen. De belijdenis van het zaligmakend geloof moet dus aan de doop vooraf gaan. Een klein kind kan niet geloven, dus... mag niet worden gedoopt. Een vijfde hoofdbezwaar tegen de kinderdoop heeft te maken met de betekenis van het Griekse woord *baptizoo*, dat in onze vertaling met dopen is vertaald. Omdat volgens vele baptisten dit woord alleen maar met onderdompelen mag worden vertaald, achten zij ook de wijze van dopen van kleine kinderen, namelijk door besprenging, onbijbels. Dit bezwaar is dus om zo te zeggen een wat zijdelings bezwaar. We willen nu de genoemde bezwaren onder ogen zien en bespreken.

Er staat geen bevel in Gods Woord om kleine kinderen te dopen

Dit is strikt genomen juist. Als men er althans mee bedoelt dat men nergens in de Bijbel een tekst vindt die luidt: 'Gij zult kleine kinderen dopen.' Toch - met alle verschuldigde respect voor onze tegenstanders - moeten we aanstonds al opmerken dat dit argument een beetje kinderachtig is. De geloofsleer is nu eenmaal méér dan een verzameling citaten uit de Schrift. Onze geloofsleer is ook de gelovige en eerbiedige *doordenking* van hetgeen God ons in de Schrift heeft geopenbaard. Sommige dingen behoren wezenlijk en voluit tot onze gereformeerde geloofsleer, zonder dat ze letterlijk zó in de Bijbel staan. Wie dit ontkent, verzeilt in de wateren van het biblicisme, dat voor alles in de dogmatiek en in de ethiek (!) een letterlijk citaat uit de Schrift wil hebben. Als dat juist zou zijn, zouden wij - ik doe nu maar een willekeurige greep - het woord drie-eenheid niet meer mogen gebruiken, evenmin als de term voorzienigheid. We zouden niet meer over de 'naturen' van de Middelaar mogen spreken. We zouden de eerste dag der week niet als de rustdag mogen heiligen, omdat een *letterlijk* bevel daartoe ontbreekt. We zouden vrouwen geen toegang tot het Heilig Avondmaal mogen verlenen, omdat daar geen voorbeeld van in de Schrift is te vinden. Enzovoorts. De uitspraak

Bezwaren tegen de kinderdoop

(2)

In ons eerste artikel hebben wij gezien dat de bezwaren, die in de loop van de kerkgeschiedenis zijn ingebracht tegen het dopen van kleine kinderen, afkomstig zijn van heel verschillende mensen en groepen. Het varieerde - om nog eens een paar namen te noemen - van Pelagius tot Philpot! De vraag die wij nu onder ogen willen zien, is: *welke* bezwaren heeft men dan ingebracht tegen de kinderdoop? In de loop van dit en de volgende artikelen hopen we dan de tegenstanders van de kinderdoop nog wat uitvoeriger aan het woord te laten en hun de gelegenheid geven hun bezwaren te onderbouwen. Maar ook willen we *onze bezwaren* vervolgens stellen tegenover de hunne! Vooraf wil ik er nog wel op wijzen, dat niet alle bezwaren tegen het dopen van kleine kinderen van hetzelfde gewicht zijn. Soms volgt het ene bezwaar weer uit het andere. We willen ons daarom nu beperken tot het noemen van vijf *hoofdbezwaren*.

De voornaamste bezwaren tegen het dopen van kleine kinderen

Als eerste bezwaar noemt men veelal dat er nergens in de Heilige Schrift een *bevel tot het dopen van kinderen* staat. Letterlijk schrijft de baptist Peter Masters in zijn brochure *Baptism, the picture and its purpose* (1994): 'Christenen moeten in de kerk geen dingen doen, eenvoudig omdat de Bijbel deze dingen niet verbiedt. Integendeel, wij moeten alleen die ceremoniën verrichten die de Heere ons gebiedt te verrichten' (vertaling van mij, A.M.). Als tweede hoofdbezwaar tegen de kinderdoop kunnen we wijzen op een argument dat aan het eerste nauw verwant is: nergens in de Schrift zou een *voorbeeld van het dopen van kinderen* staan. In dit verband is de juiste verklaring van de zogenaamde 'huisteksten' in het Nieuwe Testament van belang. Een derde bezwaar luidt dat de Bijbel volgens de tegenstanders van de kinderdoop nergens zegt dat de *Doop in de plaats van de besnijdenis*

van Peter Masters, die ik zojuist aanhaalde, lijkt mij daarom ook door hemzelf niet te worden geloofd. Immers: verwerpen de baptisten dan al die dingen die ik hierboven als voorbeelden noemde? Nee toch?

Er staat geen voorbeeld in de Bijbel van het dopen van kleine kinderen

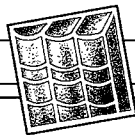
Is dit juist? Dat is nog maar de vraag! Hier is het de plaats, iets te zeggen over de zogenaamde 'huisteksten' in het Nieuwe Testament. Daarmee worden die teksten bedoeld, waarin staat dat iemand 'met zijn huis' gedoopt wordt. Laten we de plaatsen waar zo iets wordt gezegd eerst eens nagaan. Het zijn er vijf. In Handelingen 16 : 15 lezen wij van Lydia, dat zij 'gedoopt was en haar huis'. In Handelingen 16 : 33 staat van de stokbevaarder dat hij werd gedoopt 'en al de zijnen'; in het volgende vers lezen we dan dat hij zich verheugde 'dat hij met al zijn huis aan God gelovig geworden was'. In Handelingen 18 : 8 staat dat Crispus, de overste der synagoge, aan de Heere geloofde 'met geheel zijn huis'. In Handelingen 11 : 14 kunnen we lezen dat tot de hoofdman Cornelius werd gezegd dat een zekere Simon Petrus tot hem zou komen die woorden tot hem zou spreken waardoor 'gij zult zalig worden en al uw huis'. Tenslotte schrijft de apostel Paulus in 1 Korinthe 1 : 16 dat hij 'het huisgezin van Stefanus' heeft gedoopt. Niet in al deze verzen wordt gesproken van een *gedoopt* worden van een heel 'huis', maar het spraakgebruik is wel heel opmerkelijk. Veelal wordt van de zijde van de tegenstanders van de kinderdoop hier-tegen ingebracht dat deze teksten geen enkele bewijskracht hebben. Men draagt daar dan twee argumenten voor aan. In de eerste plaats staat er in verschillende van deze teksten dat een heel huis *gelovig* werd. Alleen zo'n uitdrukking maakt volgens de baptisten al duidelijk dat er van volwassenen sprake moet zijn geweest. Dat is echter nog maar zeer de vraag! Als de Schrift (in 1 Korinthe 7 : 14) een kind *heilig* noemt als één van de ouders gelovig is, zouden dan ook kinderen niet *gelovig* kunnen worden genoemd omdat zij gelovige ouders hebben?

Spreken ook wij niet van een *christelijk* gezin indien de ouders naar Gods Woord leven, en betrekken we die uitdrukking dan ook niet op de kleinste kinderen? Maar - zo vervolgen onze opponenten - er staat toch

helemaal niet dat er (bijvoorbeeld) in het huisgezin van Lydia kinderen waren? Nee, dat staat er inderdaad niet. Nu zouden we daarop kunnen antwoorden dat het toch wel héél toevallig zou zijn als er noch in Lydia's gezin, noch in dat van de stokbevaarder, noch in dat van Crispus, noch in dat van Stefanus kinderen zouden zijn geweest. Maar we willen dat niet doen. In de uitlegging van Gods Woord moeten we het maar niet teveel over 'toevalligheden' hebben. Veel belangrijker is de vraag: *wat verstaat Gods Woord eigenlijk onder een huis?* Natuurlijk in de eerste plaats een gebouw met muren en een dak. Maar dat is hier niet aan de orde. Wij dopen geen levenloze dingen. Ook - maar dat terzijde - geen schepen dus! Nauwkeurig exegetisch onderzoek heeft aangetoond dat de Schrift onder de uitdrukking 'hij en zijn huis' verstaat 'de man met zijn vrouw en kinderen'. Ik citeer nog een keer dr. G. de Ru, wiens proefschrift over de kinderdoop ik in het eerste artikel al noemde. De Ru schrijft dan dat wij in de uitdrukking 'hij en zijn huis' te doen hebben 'met een zeer oude en steeds in dezelfde vorm terugkerende term, die de onverbreeklijke eenheid van het gezin, waarvan de vader het hoofd is, tot uitdrukking brengt' (blz. 172). Ook Calvijn heeft zich in zijn *Institutie* (IV,16,8) op de 'huisteksten' beroepen

om het bijbels recht van de kinderdoop aan te tonen. Hij spreekt daar in niet mis te verstane woorden over hen die daaraan tornen. Een paar uitspraken: 'Zo dikwijls als er van enig gedoopt huisgezin gemeld wordt, wie zou dan, uitgenomen alleen een uitzinnig hoofd, daaruit besluiten dat ze (de kinderen) niet zijn gedoopt geworden? Indien zodanige bewijsredenen iets moesten gelden, zo zou men ook de vrouwen het Nachmaal des Heeren moeten verbieden, dewijl wij ook niet lezen dat zij ten tijde der apostelen tot het Nachmaal zijn toegelaten...' Genoeg hierover. Heel belangrijk is wel dat uit het verzet van de tegenstanders van de kinderdoop tegen een beroep op de 'huisteksten' blijkt dat de zaak veel dieper zit dan het twisten over de betekenis van een enkel woord. De zaak is dat men in baptistische kringen veelal *geen recht zicht heeft op Gods verbond*. Dát is de kardinale kwestie. We hopen daar nog wel op terug te komen. Eerst willen we echter de bezwaren tegen de kinderdoop ordelijk onder ogen zien. We zijn nu toegekomen aan het derde bezwaar: de doop zou helemaal niet in de plaats van de besnijdenis zijn gekomen. Daarover hopen we een volgende keer iets te schrijven.

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken.

BOEKENNIEUWS

S. Landman, "Koraalboek 150 psalmen en 29 gezangen", Lindenberg Rotterdam, 1999. Prijs f 79,50.

Naast het onovertroffen en tijdens erediensten veelvuldig gebruikte koraalboek van Worp verschijnen er met enige regelmaat nieuwe koraalboeken. Sommige geheel nieuw, andere als herdruk van versies uit de vorige eeuw of een halve eeuw geleden. Bij boekhandel Lindenberg verscheen in het kader van haar 50-jarig bestaan een ongewijzigde herdruk van het koraalboek van Simon Landman. Achtereenvolgens is bij iedere psalm een voorspel, ritmisch koraal, tussenspel en naspel te vinden. Psalmen met dezelfde melodie zijn voorzien van verschillende voorspelen.

Wil koraalmuziek in de eredienst gebruikt mogen worden dan moet aan

een aantal belangrijke criteria worden voldaan. 1. Is het volgens de regels der kunst? 2. Past het bij het karakter van de psalm? 3. En - hoewel subjectief - ligt het goed in het gehoor?

Over het algemeen voldoen de voorspelen aan bovenstaande criteria. Met de koralen ligt het echter anders. Veelvuldig wordt gebruik gemaakt van verkeerde stemvoeringen of dissonant accoorden (quart- en septime) zonder dat een oplossing volgt. Opvallend vaak ontbreekt de grondtoon in accoorden, meestal door foutieve notatie van de bas. Verder kunnen de koralen door de ritmische notatie niet zomaar iso-ritmisch gespeeld worden. Voor de orgelbespeler die afwisseling in het muziekspel zoekt is dit koraalboek selectief bruikbaar.

Capelle aan den IJssel,

H.J. Agteresch.

Ds. Th. van Stuijvenberg, Uw trouw is groot. Uitgave Den Hertog B.V., Houten, 1999. ISBN 90331 1302 3. Gebonden, 167 blz., prijs f 29,90.

Deze keurig uitgegeven prekenbundel bevat 10 preken van de hand van onze geliefde broeder wijlen ds. Th. van Stuijvenberg. De tekstkeus is uit het Oude- en het Nieuwe Testament; 5 preken zijn vrije stoffen, de laatste 5 zijn preken voor het oud- en het nieuwjaar, voor bid- en dankdag en één voor de herdenking van de kerkhervorming.

De preken worden gekenmerkt door een duidelijke tekstuitleg en een persoonlijke toepassing. Ze zijn evenwichtig wat betreft de vrijmacht Gods en onze verantwoordelijkheid. Een warm appèl op de jeugd en de ouderen ontbreekt niet. Dit alles maakt deze preken geschikt voor persoonlijk gebruik en voor de leesdiensten.

Het herdershart van onze broeder valt er in open. Het gunnend element vindt z'n bron in de liefde van Christus, die drong.

De inleiding is verzorgd door de oudste zoon, A. van Stuijvenberg. Naast een in memoriam geeft hij een ontboezeming als hij schrijft: "Hij verkreeg zijn wens. Wij verloren in hem een voor moeder zorgzame man en voor ons als (klein)-kinderen een lieve en meelevende (groot)vader; voor de kring van onze gemeenten, in het bijzonder voor Waarde, naar wij menen een geliefde herder en leraar.

Een rijke Christus voor een verloren zondaar. Dat was het belangrijkste in zijn leven en werk. Hij gunde het iedereen. De Koning in Zijn schoonheid heeft hij in zijn leven mogen uitstallen. Nu mag hij Hem al enige jaren grootmaken. En daarom ziet hij niet meer om". Einde citaat.

Graag sluit ik me hierbij aan. De Heere stelle deze preken tot rijke zegen.

Moerkapelle, ds. H. Paul.

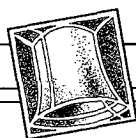
Arthur W. Pink: Troostvolle Beloften. Uitgever: De Groot Goudriaan. Prijs: f 19,90.

De oorspronkelijke Engelse titel van dit boekje is 'Comfort for Christians', troost voor christenen. Onder de titel: 'Troostvolle Beloften' is dit boekje in het Nederlands verschenen. Direct bij de inleiding maakt de schrijver duidelijk wat zijn bedoeling met dit boekje is. Hij geeft aan dat de roeping van Gods knechten veelzijdig is. Niet alleen moeten zij het evangelie preken

aan de onbekeerden maar ook Gods volk vertroosten. 'God heeft een volk, de voorwerpen van Zijn bijzondere gunst: een groep mensen waar Hij zo vertrouwelijk mee omgaat dat Hij ze 'Mijn volk' noemt. Vaak missen ze troost, vanwege hun natuurlijke verdorvenheid, de verzoeken van de satan, de wrede manier waarop de wereld hen behandelt en de weinige achting die de mensen voor de zaak van Christus op aarde hebben. De God aller vertroosting behandelt hen vol liefde en het is Zijn geopenbaarde wil dat Zijn dienstknechten de verbroke-nen verbinden en de balsem van Gilead in hun wonden gieten'. Zo geeft de bekende schrijver Arthur W. Pink de bedoeling van dit boekje aan. Hij wil vanuit het Woord Gods kinderen vertroosten. Daarbij wijst hij eerlijk en indringend op de vijanden die hen de troost ontnemen. Ook schrijft hij onderwijzend over de beproevingen van

het geloof en de kastijdingen die het deel van Gods kinderen zijn. Vanuit de zaligsprekingen behandelt hij ook nog enkele teksten die goed passen binnen het thema van dit boekje. Zo laat Pink vanuit verschillende bijbelgedeelten zien wat de enige troost is beide in leven en in sterven. Hoe verschillend de omstandigheden van Gods volk kunnen zijn, bij de Heere is troost! Hoe lang en zwaar de reis ook is, er is troost in Christus Jezus. En als de pelgrims tenslotte af moeten reizen, behoeven ze in de Heere niet ongetroost te zijn: 'Kostelijk is in de ogen des Heeren de dood Zijner gunstgenoten'. Met de schrijver wens ik dat het de Heere mocht behagen om Zijn Woord, dat in dit boek wordt verklaard, te gebruiken om nu van vrede te spreken tot verdrukte zielen en Hem zal alleen de eer zijn.

Woerden, ds. W. Harinck.

KERKNIEUWS

Beroepen:

te Rijssen-Zuid: ds. M. Karens te Werkendam.

VERSLAG van de afscheidsdienst van ds. T.M. van Dijk

Op 18 januari 2000 nam ds. T.M. van Dijk in een speciaal belegde eredienst afscheid van de gemeente Veen in verband met het aannemen van het beroep van de gemeente Oosterend NH. De tekstwoorden voor de prediking waren uit Filippensen 4 : 6 en 7: "Weest in geen ding bezorgd; maar dat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging gekend worden bij God. En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en uw zinnen bewaren in Christus Jezus". In deze tekstwoorden wordt gesproken over een liefdevolle opwekking om op God te betrouwen. Daarin beluisteren wij: 1. Een liefdevolle onderwijzing (Weest in geen ding bezorgd). 2. Een liefdevolle aanwijzing (Maar dat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging gekend worden bij God). 3. Een liefdevolle vertroosting (vers 7). Filippi had een grote plaats gekregen in het hart van Paulus. Daarom heeft hij deze brief geschreven om hun geloof te versterken. Weest in geen ding

bezorgd. Hier bedoelt de apostel een heilige bezorgdheid. Hij wil zeggen, wat is er weinig godsvertrouwen. Hij wil ons voorhouden alleen te vertrouwen op God, hoe donker de tijden ook mogen worden. Groter dan alle tijdelijke nood is de geestelijke nood. Deze nood wordt geleerd door Gods Geest, waar de vreze des Heeren in het hart is geplant. Het is een bemoedigend woord voor het volk van God dat met vele zorgen over de wereld gaat. Daarvoor geeft de apostel een liefdevolle aanwijzing. Dat God alle nooddrift voor het tijdelijke maar bijzonder ook voor het geestelijk leven zal vervullen. Dat de Heere Zijn Kerk zou willen gedenken en ook de gemeente. En er nog zou willen toedoen tot de gemeente die zalig wordt. Ook onder onze jonge mensen en kinderen. Dat er nog maar worstelingen zijn mochten om het heil van onze ziel, voor onze gezinnen en voor land en volk, en een noodgeschrei in ons leven gevonden mocht worden. God heeft zulken nog nooit beschaamd. Dat is de weg van bidden en smeken wil Paulus zeggen. Na een liefdevolle aanwijzing geeft hij ook een liefdevolle vertroosting. Er is een volk op aarde dat door genade de onvrede met God gaat inleven en er onder gebukt gaat. Wanneer

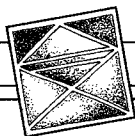
zij het dan voor God mogen verliezen, worden zij ontslagen van het oordeel Gods. Dat geeft vrede in de ziel, als de weg der zaligheid wordt geopenbaard. Waar nu hart en zinnen bewaard worden in Christus Jezus hun Hoofd op grond van Zijn eeuwige verdienste en dat Hij altoos bidt voor Zijn Kerk. Daar ligt de vastigheid. Hoe het dan gaan mag, de Heere staat voor Zijn eigen werk in. De dominee wenst de gemeente toe, dat de Heere het nog eens op het hart mocht binden, voordat we verschijnen moeten voor Hem Die ons zal oordelen.

Na de dienst richt hij een enkel woord tot de afgevaardigden van de classis Dordrecht, P.S. Zuid-West, predikanten, evangelist, ouderlingen en diakenen, B en W en schoolbestuur. Daarna spreekt hij enkele hartelijke woorden tot de gemeente, kerkenraad, catechi-

santen, verenigingen, organisten, koster, redactie kerkbode, tuinman en zijn gezin.

Verder wordt het woord gevoerd door ds. M. Karens namens de classis Dordrecht en de P.S. Zuid-West, namen de NHK te Veen ds. M. Kuyt, namens de burgerlijke gemeente Aalburg de wnd. burgemeester Keijzer. En tenslotte ouderling A. Waayenberg namens de gemeente. Hij zegt de dominee hartelijk dank voor alle werk in de gemeente verricht. God mocht het willen zegenen tot behoud van zielen. Hij verzoekt de gemeente de scheidende predikant te willen toezingen Ps. 121 : 4. Na een dankwoord aan alle sprekers eindigt de dominee met dankgebed en legt voor de laatste maal als eigen herder en leraar de zegen op de gemeente.

C. Boogaard, scriba.

BERICHTEN

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Op 28 april ontving de heer C.E. Hotting, ouderling in de Gereformeerde Gemeente van Amsterdam-Noord van burgemeester S. Patijn van Amsterdam de versierselen die behoren bij het lidmaatschap van de Orde van Oranje Nassau.

Ouderling Hotting is ruim vijftig jaar betrokken geweest bij het kerkelijk jeugdwerk, als lid en voorzitter van de J.V. 'Onderzoekt de Schriften' en als voorzitter van het district Noord-West. Daarnaast heeft hij zich ingezet voor het christelijk onderwijs, het kerkenwerk en het evangelisatiewerk in Alkmaar en Amsterdam.

Burgemeester Patijn wees op de vele stille werkers in de kerk die zich vaak jarenlang inzetten voor hun medemens.

Tijdens een bijeenkomst na afloop van de plechtigheid werd de heer Hotting door familie, vrienden en bekenden van harte gefeliciteerd met de ontvangen onderscheiding.

J.H. Mauritz, directeur JBGG

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Ouderling A. Witte van de Gereformeerde Gemeente te Borssele ontving op 28 april j.l. ter gelegenheid van Koninginnedag uit de handen van de burgemeester van Borssele ir. J.L.M. Mandos een koninklijke onderscheiding. Hij werd benoemd tot lid in de orde van Oranje-Nassau.

Dit ereteken mocht hij ontvangen onder andere vanwege zijn vele werkzaamheden voor de kerk en school van de Geref. Gemeente te Borssele. Vanaf 1961 is hij ouderling. Hij was 32 jaar lid van het Be-

stuur van de Ds. G.H. Kerstenschool te Borssele. In beide functies fungeerde hij vele jaren als voorzitter.

Het was de Heere, die hem de gaven en krachten schonk om al dit werk te kunnen doen. Hij schenke onze ambtsbroeder ook in het toekomstige Zijn ondersteuning en zegene alle arbeid tot nut van de Gemeente.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Borssele

OUDERAVOND HELPENDE HANDEN AFDELING "VELUWE"

Op D.V. vrijdag 19 mei zal er een ouderavond gehouden worden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente aan de Aarweg te Nunspeet. Aanvang: kwart voor acht. Spreker: ds. A. Schreuder uit Beekbergen. Leden en belangstellenden van harte welkom!

KOOR- EN SAMENZANGAVOND RING MIDDEN

Datum: D.V. vrijdag 19 mei 2000. Aanvang 19.30 uur. Plaats: Petra-kerk van de Gereformeerde Gemeente te H.I.Ambacht (hoek Waalstraat/Thorbeckestraat). Medewerking verlenen: - opening en sluiting ouderling A. v.d. Werf; - de volgende jeugdkoren: "Harpe Davids" uit Hardinxveld-Giessendam; "De Kleine Lofstem" uit Zwijndrecht; "Harpe Davids" uit H.I.Ambacht. Er wordt één collecte gehouden ter bestrijding van de onkosten. Men wordt hierbij uitgenodigd deze avond aanwezig te zijn.

DISTRICT NOORD-WEST

Districtsavond op D.V. zaterdag 20 mei 2000. De avond zal gehouden worden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Hoofddorp. De sprekers op deze avond zullen zijn mej. B. van der Schoot, met twee gasten uit Irian, nl. Dorus Beyon en Peres Nekwek. Zij willen het met ons hebben over het thema 'God bestaat! Jouw antwoord?'. De avond zal beginnen om 19.45 uur. Allen hartelijk welkom!

REGIONALE VERGADERING TE EMMELOORD

De Bond van Vrouwenverenigingen der Gereformeerde Gemeenten hoopt D.V. 23 mei 2000 een regionale vergadering te houden te Emmeloord. De avond begint om half acht. Mevr. J. Koninswoud-ten Hove hoopt te spreken over "Palliatieve zorg". (Hulp aan ernstig zieke mensen, die in hun laatste levensfase verkeren.)

CONTACTCOMMISSIE VERZORGENDE BEROEPEN uitgaande van de Gereformeerde Gemeente te Dordrecht

Thema-avond over de zin van het leven. D.V. donderdag 25 mei 2000. Over dit thema hoopt ds. P. Mulder met ons na te denken en wij nodigen jullie van harte uit om deze avond in ons midden te zijn, samen met collegae, familie, vrienden en andere belangstellenden. De bijeenkomst wordt gehouden in een van de zalen van de Julianakerk te Dordrecht, hoek Krispijnseweg/Mauritsweg. Vanaf 19.00 uur is er koffie en om 19.30 uur willen we de avond beginnen.

Inlichtingen: tel.nr. 078-6182874.

ZENDINGSVOND DEN HAAG

D.V. zal op vrijdag 26 mei in de hal van de Bethelkerk van Den Haag-Zuid, Leyweg hoek Steenwijklaan, een Zendingsdia-avond worden gehouden. Drs. A. van Kranenburg, theologisch docent op Irian Jaya, zal ons vertellen, hoe God werkt op het zendingsveld. Hierbij wordt een nieuwe serie dia's getoond. De avond begint om kwart voor acht. Allen hartelijk welkom.

KOOR- EN SAMENZANGAVOND MOERKAPELLE

Op D.V. vrijdag 26 mei 2000 om 19.45 uur in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Kerkstraat 8a te Moerkapelle. met medewerking van: "Jubilato Deo" gemengd koor uit Leiderdorp; "Jong Sursum Corda" jeugdkoor uit Gouda; "Asarela" jeugdkoor uit Moerkapelle; "Datheen" mannenkoor uit Leiderdorp. Spreker: de heer J. van Heteren. Collecte voor "Bijzondere Noden" voor het project "Geef kansarme kinderen toekomst!" Iedereen is van harte welkom! Deze avond wordt georganiseerd door de Ring West Nederland.

JBGG +16 BONDS DAG 2000

D.V. zaterdag 27 mei organiseert de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten de jaarlijkse bondsdag in de Veluwehal in Barneveld. Het thema is: *'Een open hemel'*. Ds. G.J. Baan spreekt over *'Voor Zijn troon'* en ds. H. Hofman over *'En hier beneden'*. Verder staat de dag in het teken van *'De wereld waarin wij leven'*, met medewerking van Peter Schalk (RMU), Dorus Beyon, Peres Nekwek (jeugdwerkers Irian Jaya) en Barry van der Schoot (jeugdwerker ZGG).

Muzikaal wordt er aan de bondsdag meegewerkt door een groot samengesteld bondsdagkoor uit Rijssen en Kootwijkerbroek. In de middagpauze informatiemarkt in de Markthal. Aanvang 10.15 uur. Alle jongeren van harte welkom!

ZANGAVOND VEEN

Op D.V. zaterdag 27 mei zal er om 19.30 uur een zangavond worden gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, Mussentind 10, te Veen. Dit n.a.v. het 35-jarig bestaan van de zangvereniging "Comt nu met Sangh" te Veen. Op deze avond verleent het jongerenkoor "Marcando" uit Nieuw-Lekkerland medewerking. De leiding is in handen van ds. J. de Pater uit Aalburg, die tevens een appèlwoord zal spreken over het Deputaatschap Bijbelverspreiding. Daar zal ook een collecte voor worden gehouden. Iedereen is van harte welkom, ook de oud-leden!

ZANGAVOND DE VLUCHTHEUVEL

In het kader van de donateursactie "Help De Vluchtheuvel helpen", organiseert De Vluchtheuvel op D.V. zaterdag 27 mei 2000 een zangavond in de Nederlandse Hervormde Kerk te Buren. Medewerking zullen verlenen het jongerenkoor 'Nova Cantica' uit Veenendaal en het jongerenkoor 'Da Capo' uit Gouda. De heer A.C. Witvliet spreekt een appèlwoord en zal de

opening en de sluiting verzorgen. De collecte zal, na aftrek van de kosten, geheel bestemd worden voor het hulpverleningswerk. Er is een verkooptafel met CD's en uitgaven van De Vluchtheuvel aanwezig. Aanvang: 19.30 uur. Iedereen is welkom!

0800-0222334

uisterlijn

telefonische dienstverlening Gereformeerde Gemeente

Heb je niemand???

Voor jongeren en ouderen een horend oor!!!

U kunt ons bellen:

- op maandag-, donderdag- en vrijdagavond van 19.00 - 22.30 uur;
- op dinsdagmorgen van 09.00 - 12.00 uur;
- op woensdag- en zaterdagmiddag van 13.30 - 17.00 uur.

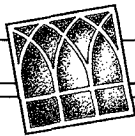

Uit het evenwicht raken. Dat kan ons allemaal overkomen. Soms is het dan nodig om tijdelijk in een andere omgeving te verblijven. Een plekje te hebben, waar je weer tot jezelf kunt komen.

Stichting OnderDak beschikt te Hendrik Ido Ambacht over een compleet ingericht woonhuis. Dat huis heeft, naast een gezamenlijke keuken en woonkamer, acht ingerichte eenpersoonskamers voor tijdelijke bewoning. Leden en doopleden van onze gemeenten, van 18 jaar en ouder, kunnen op deze voorziening een beroep doen. Vanzelfsprekend is uw privacy gewaarborgd.

Inlichtingen: telefoon 078-684 90 77.
U kunt ook de folder 'Rustpunt' aanvragen.

leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. Golverdingen; Gouda 9.30 en 18.30 uur dhr. de Wit; 's-Gravenhage 10.00 uur leesdienst en 15.30 uur ds. Zippro (beide diensten in Zuid); 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; Groningen 9.45 en 15.30 uur leesdienst; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik Ido Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Hilversum 19.00 uur ds. C. Harinck; Houten 11.00 en 16.30 uur ds. C. Harinck; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. P. Blok; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. Schot; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. v/d Net; Lelystad 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Lemmer 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Baan; Meeuwen 14.30 uur ds. M. Karens; Meliskerke 14.30 uur ds. Neele; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. J. Karels; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Zippro; Nieuw-Beijerland 9.30 en 17.00 uur ds. Mijnders; Nieuwerter Aa 19.00 uur ds. Visscher; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Beens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Meeuse; Oosterend- Texel 10.00 en 16.00 uur ds. van Dijk; Oostkapelle 15.00 uur ds. van Gelder; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. J. Karens; Oudewater 15.00 uur dhr. de Wit; Poortugaal 19.00 uur ds. Schot; Puttershoek 15.00 uur ds. W.J. Karels; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. van Aalst; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. Silfhout; Rijssen-Noord 9.30 uur (H.A.) en 18.30 uur ds. Kleppe en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (H.D.) ds. Mol; Rijssen-Zuid 14.30 uur ds. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. Kattenberg; Rotterdam-Zuid 19.00 uur ds. Baan; Rotterdam-Zuidwijk 16.30 uur ds. Kattenberg; Scherpenzeel 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Soest 19.00 uur ds. A.B. v/d Heiden; Stad a/h Haringvliet 10.00 en 18.00 uur dhr. Tuinier; Stolkwijk 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Terneuzen 10.00 en 15.00 uur ds. van Dieren; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Clements; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. de Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Verweij; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. van Krimpen; Utrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. A.B. v/d Heiden; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. de Pater; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur ds. Sonneveld; Vlissingen 14.30 uur ds. Tanis; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wemeldinge 14.30 uur ds. Hofman; Wierkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Baaijens; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds.

PREDIKBEURTEN

ZONDAG 21 MEI 2000

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Neele en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Aalst 14.30 uur ds. Verweij; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. v/d Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord 15.30 uur ds. W. Harinck; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Arnhem 10.00 uur ds. Kattenberg; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. Gunst; Berkenwoude 19.15 uur ds. P. Mulder; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur ds. Bac; Bos-

koop 9.30 en 16.30 uur ds. Paul; Brakel 10.00 en 18.00 uur dhr. Brugge; Breda 18.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Boogaard; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; Deventer 18.00 uur ds. Driessen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. Driessen; Dordrecht 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. P. Mulder; Emmeloord 19.00 uur ds. Meeuse; Enter 14.30 uur ds. L. Blok; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Melis; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur

W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. v/d Poel en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. van Eckeveld; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Vermeij.

DINSdag 23 MEI 2000

Gouda 19.30 uur dhr. de Wit; Hoogeveen 19.30 uur ds. Meuse; Meeuwen 19.30 uur ds. Bac; Naaldwijk 19.45 uur ds. van Gelder; Oudewater 19.30 uur ds. Schot; Puttershoek 19.30 uur ds. B. v/d Heiden; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. van Krimpen; Rotterdam-Zuidwijk 19.45 uur ds. Kattenberg; Westkapelle 19.30 uur ds. Silfhout.

WOENSDAG 24 MEI 2000

Beekbergen 19.30 uur ds. Schreuder (bijbellezing); Berkenwoude 19.30 uur ds. F. Harinck; Boskoop 19.30 uur ds. Moens; Elspeet 19.30 uur ds. Beens; Enkhuizen 19.30 uur ds. F. Mulder; Enter 19.30 uur ds. Mondria; Goudswaard 19.30 uur ds. Hofman; Haarlem 19.30 uur ds. Visscher; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels (bijbellezing); Hilversum 19.45 uur ds. Baan; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Paul; Klaaswaal 19.30 uur ds. Silfhout; Melissant 19.30 uur ds. J. Karels (openb. bel.); Nieuw-Beijerland 19.30 uur dhr. Brugge; Nunspeet 19.30 uur ds. L. Blok (bidstond P.S.); Oosterland 19.30 uur ds. van Dieren; Soest 19.30 uur ds. Verweij; Wemeldinge 19.30 uur ds.

v/d Net; Westzaan 18.30 uur ds. Schot; Zaandam 19.30 uur ds. P. Mulder; Zeist 19.30 uur dhr. Tuinier.

DONDERDAG 25 MEI 2000

Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. Sonneveld; Dinteloord 19.30 uur ds. Mondria; Drachten 19.30 uur ds. van Dieren; Enschede 19.00 uur ds. Schreuder; Nieuwerter Aa 19.30 uur ds. W.J. Karels; Opheusden 19.30 uur ds. van Aalst (voor de zending); Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. M. Karens; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Bac; Rotterdam-Zuid 19.45 uur ds. de Pater; Spijkenisse 19.45 uur ds. Schipper.

VRIJDAG 26 MEI 2000

Drachten 14.45 uur ds. Mol (huw. bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist L. Versteeg; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. Kerkgebouw "t Wuiver 2-a", Oudorp NH, gem. Alkmaar.

Amsterdam:

Evangelist G. Baan; "Bij Simon de Looier", Looiersgracht 70; dienst iedere zondag om 10.30 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; diensten iedere

zondag om 9.30 en 15.30 uur. Kerkgebouw Prinsesselaan 6, Emmen.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur in de kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1.

Merksem:

Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

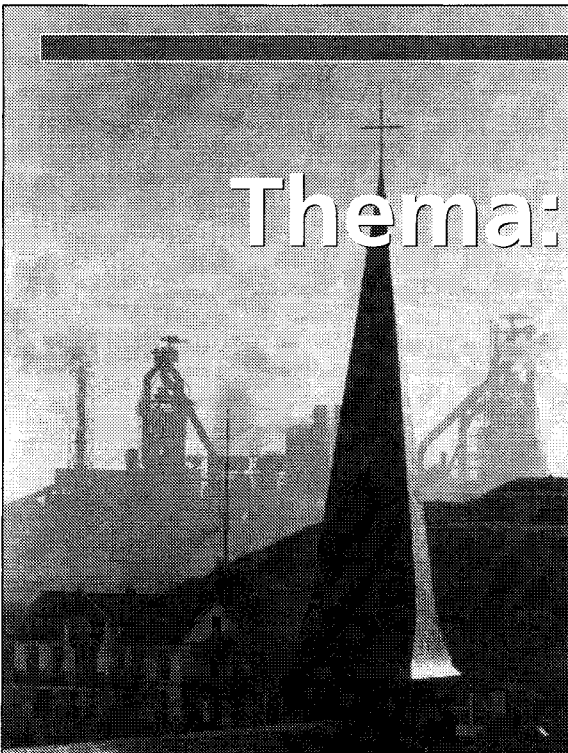
Evangelist H.J. v.d. Boogaart; Offenbachstraat 105-107; diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Bijbelstudie: iedere woensdagavond om 20.00 uur.

ADVERTENTIES

Te koop: ruime woning met mogelijkheden van praktijk aan huis. Perceels grootte: ± 2200 m² en gelegen in agrarisch natuurgebied omgeven door bos, ± 5 km. van Ede centrum. Aanvaarding januari/februari 2001. Prijs n.o.t.k. Zondag beslist in ere houdend. Brieven onder nr. 331 a.d. adm. van dit blad.

Op de **Veluwe** te huur: 2 pers. vakverblijf, 5 km van de bossen. f 300,- per week. Voor- en naseizoen f 250,-. Ook nachtlogies met ontbijt. Tel. 078-6764478 - 0522-463669.

RMU Platform Zondagsarbeid

Thema: Ambtsdragersbijeenkomst

Pastoraat en zondagsarbeid

Predikanten, ouderlingen en diakenen krijgen er steeds meer mee te maken: vragen van gemeenteleden over werken op zondag. Daarom organiseert het Platform Zondagsarbeid van de RMU drie bijeenkomsten voor ambtsdragers over 'Pastoraat en zondagsarbeid'. Inleiders zijn ds. R. van Kooten, ds. W. Silfhout en RMU-directeur P. Schalk. Zij zullen ieder vanuit een ander gezichtspunt het thema toelichten. Ook is er volop ruimte om van gedachten te wisselen over de pastorale benadering van gemeenteleden, die door zondagswerk in de knel komen.

De bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur en worden gehouden op DV:

Vrijdag 26 mei	Nunspeet	De Pineta, Espeterweg 6
Maandag 13 juni	Kapelle-Biezelinghe	De Heyzon, Juffersweg 31
Donderdag 22 juni	Hardinxveld-Giessendam	Hervormd Centrum, Talmestraat 9

Informatie en aanmelding

Voor informatie en aanmelding kunt u terecht bij de RMU in Veenendaal.
Telefoon: 0318-543030 - Fax: 0318-542522
E-mail: info@rmu.org

Plesmanstraat 68 - Postbus 900 - 3900 AX Veenendaal
Telefoon (0318) 54 30 30 - Telefax (0318) 54 25 22
e-mail: info@rmu.org - www.rmu.org

De RMU bevordert vanuit de Heilige Schrift en de Belijdenisgeschriften, bezinning op ieders maatschappelijke functie, goede samenwerking overeenkomstig Gods Woord en behartigt de sociale en economische belangen van haar leden.

PIJPORGEL van de Geref. Gem. Rhenen. Dispositie: holpijp 8, oktaaf 4, roerfluit 4, oktaaf 2, mixtuur 2st., pedaal Subbas 16. Het orgel is gebouwd in 1981 door Fa. De Jong Lisse. Het heeft een goede draagkracht. Meer informatie kunt u verkrijgen bij H. Floor 0344-603534.

Meimaand natuurmaand op Texel! Ruim gelegen 6 en 8 pers. bungalows (3 slaapk., wasmachine) en 4/6-pers stacaravans (2 slaapk., douche). Bel voor de folder: **Bungalowpark "De Verrassing", Oostereind-Texel, tel. 0222 - 318391.**

- Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begravenissen, naar wens van de familie;
- Geen crematies;
- Opbaren met kistkoeling in het sterfhuis of in de voor u bekende aula's;
- Dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden; ook voor de verzorging van de overledene door een gediplomeerde verpleegster.

AL UW PERSOONLIJKE WENSEN WORDEN DOOR ONS IN ALLE RUST EN VERTROUWELIJK BEHARTIGD.

Begravenisonderneming de Jongh

Kerkstraat 15a, 4181 AA Waardenburg
Tel. 0418-652039

Reepijzer 5,
3371 BN Hardinxveld-Giessendam
Tel. 0184-611154

Van Horssen bv
BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

DORPSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Af te halen tegen adv. kosten: 2 kl.
Pedalion orgel i.g.st., 9 st., ped. 5 st.
Ger. Gem. Zeist, tel. 030-6915746.

CANADA BEZOEKERS.

Wij hebben twee bej. woningen te huur in het bej. teh. van de Ger. Gem. te Norwich, Ont.
Inl. tel. 001-519-863-2574.

Begravenisonderneming L. STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - Geen crematies -

begravenisverzorging
T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam en omstreken.
Opbaar mogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010-460 05 09
Fax 010-435 79 12

Christelijke begravenisverzorging **De Bruijn**

Voor een meer eervolle begravenisverzorging in de provincie Utrecht en regio Hilversum.
Tel. 0346-281711.
In Gouda en omstreken tel. 0182-515649, b.g.g. 0346-281711.
Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

DAG EN NACHT IN ZIJN TEMPEL

Leven en werk van Ds. A. Makkenze, J. van Belzen

Ds. Andries Makkenze (1854 - 1921) werd in Dirksland geboren; in een gezin dat weliswaar behoorde tot de Nederlandse Hervormde Kerk, maar waar voor God en Zijn dienst nauwelijks plaats was. Andries had op jeugdige leeftijd reeds indrukken van dood en eeuwigheid, en kende ook een lust tot het predikambt. Om zijn armoedige bestaan - hij was boerenknecht - te verbeteren vertrok hij naar de Haarlemmermeer, waar de Heere hem steeds meer licht gaf over zijn roeping tot het ambt van dienaar des Woords.

Na enig omzwerven - als Godsdienstonderwijzer en Evangelist, in IJsselstein en Alkmaar - werd Andries Makkenze op 9 februari 1889 bevestigd als predikant van de Gereformeerde Gemeente onder het Kruis van Enkhuizen. Hierna diende hij de Gereformeerde Gemeente onder het Kruis in Dirksland, en de Gereformeerde Gemeenten van Meliskerke, Tholen, Bruinisse, Ridderkerk en Nieuw-Beijerland. Daarnaast preekte hij in vele vacante gemeenten, waarvoor in die dagen vermoeiende reizen gemaakt moesten worden, treinreizen van een dag waren geen uitzondering.

In deze levensbeschrijving schetst de auteur een boeiend beeld van het kerkelijk leven aan het eind van de 19e eeuw en het begin van de 20e eeuw.

Een tijd waarin veel 'zelfstandige' en 'vrije' gemeenten samsprekingen hielden over 'vereniging'; toen deze vereniging uiteindelijk tot stand kwam, was dat mede te danken aan de inspanningen van Ds. G.H. Kersten.

Ds Makkenze had een markante plaats in dit kerkelijk leven, maar schatte zichzelf niet hoog. Het was zijn voortdurende bede "dat de wind van Gods lieve Geest de akker van zijn ziel nog eens mocht doorwaaien, om alle duisternis en dodigheid weg te stormen".

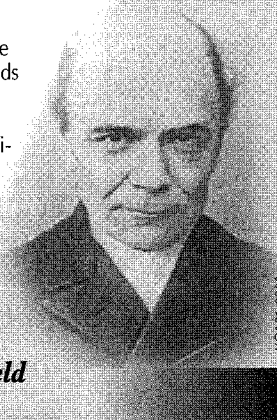
In die afhankelijkheid mocht hij vrijwel tot het laatst van zijn dagen arbeiden in Gods wijngaard.

"Niet verroest, maar verteerd in de dienst des Heeren", werd hij op zondag 16 januari 1921 van zijn aardse post afgelost.

**Uitgeverij - Boekhandel
Gebr. Koster**

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
tel. (0342) 41 69 86

KO 181-2703

J. van Belzen

**DAG EN
NACHT**
in Zijn Tempel

Leven en werk van
Ds. A. Makkenze

Uitvoering: Gebonden
Omvang: 350 blz.
Formaat: 16 x 24 cm.
Prijs: f 49.50

verkrijgbaar bij de boekhandel

JODEN IN OOST EUROPA

Studiedag

D.V. vrijdag
2 juni
2000

Van harte
welkom!

Programma:

Ds. C.J. Meeuse (voorzitter): opening

J.J. de Jong: Verslag recente reizen naar St. Petersburg en de Oekraïne en een overzicht van het werk in Israël

Ds. W. Visscher: "De geschiedenis van Joden in Oost-Europa en Rusland"

Middagpauze met een doorlopende diaprojectie en boekentafel

Ds. C. Neele: "Het karakter van de ceremoniën in Bijbels licht"
Forumspreking

Plaats: kerk van de Ger. Gem. te Gouda, Ronsseweg 1-3
Aanvang: 10.00 uur. Kosten: f 10,- (incl. koffie en lunch)
Aanmelding: Postbus 400, 3440 AK Woerden,
tel. 0348-489929; fax 0348-483954

Stichting Bureau Kraam & Gezinshulp,

omdat zorg meer is dan geholpen worden....

Wat bedoelen we met: de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt?

Wij bieden u principieel verantwoorde Kraamzorg en Thuiszorg indien u niet verzekerd bent tegen ziektekosten, maar ook als u verantwoorde zorg op maat wenst. Kraamzorg en Thuiszorg waarbij u bepaalt hoe (lang) u geholpen wilt worden. Bij de BKG staat het gezin centraal en dat betekent meer dan standaard hulpverlening.

Helpende handen zijn belangrijk, maar principieel verantwoorde zorg voor uzelf en uw gezin is de basis voor een goed herstel.

Onze verzorgenden zijn Rijksgediplomeerd en werken via bemiddeling van de Stichting BKG in gezinnen met een reformatorisch kerkelijke achtergrond door geheel Nederland.

Neem voor vrijblijvende informatie eens contact op om de mogelijkheden te bespreken, wij zeggen niet snel "neen", (echter wel als er in uw gezin tv aanwezig is).

U kunt ons bereiken door contact op te nemen met:

Onze centrale inlichtingen en inschrijfteléfono: 078-6815786. Bij voorkeur tijdens werkdagen tussen 14.00 uur en 17.00 uur. Lukt u dit niet spreekt u dan onze telefoonbeantwoorder in en wij nemen contact met u op.

Wij zenden u graag een BKG informatiepakket toe.

BKG, de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt

KOM OOK NAAR ONZE WINKEL IN IJSSELMUIDEN WANT BIJ ONS VINDT U:

1. Bijbels en psalmboeken in allerlei uitvoeringen
2. Bijbelverklaringen
3. Theologische en stichtelijke lectuur
4. Jeugdboeken
5. Dagboeken
6. Bunyan expositie
7. Agenda's en kantoorartikelen
8. Grote collectie kaarten
9. Cadeau-artikelen
10. Software voor Bijbelstudie en onderzoek
11. Reproducties van oude schrijvers
12. Inbinden van uw oude Bijbels, boeken, etc. (ook inbind materialen)
13. Prikkarten, kleurboeken en kleurpotloden
14. Reprografische herdrukken van oude schrijvers
15. Zilverwerk

Nieuw!
DE BIJBEL OP CD-ROM
Verschillende programma's
demonstratie in de winkel

Boekhandel "De Pelgrim"

DORPSWEG 75 - IJSSELMUIDEN
TEL. 038-3333888

OOK VERZENDING PER POST!

CHRISTUS, DIE ONZE HOPE IS

Dit is de titel van een boek dat eind april 2000 is verschenen. Dit boek bevat preken van predikanten die de laatste vijftig jaar van de twintigste eeuw de Gereformeerde Gemeente van Dirksland gediend hebben. Elk van deze gezanten van Christus heeft met de hem geschonken gaven, de gemeente gewezen op het heil dat uit genade te verkrijgen is. De titel van dit boek wijst naar dat heil: *Christus, die onze Hope is*. De tien preken zijn gehouden door ds. H. van Gilst, ds. P. Blok, ds. A. Hoogerland, ds. J. Koster en ds. A.M. den Boer.

De opbrengst is t. b.v. de nieuw te bouwen kerk van de Gereformeerde Gemeente van Dirksland.

Bestellingen kunnen gedaan worden door per boek f 29.75 + f 5,- verzendkosten over te maken op de rekening van de Postbank 8521623 t.n.v. Prekenboek van de Ger. Gem. van Dirksland, D. van Zierikzeelaan 12, Dirksland. Er kunnen ook boeken opgehaald worden bij:

J.A. Struijk Irenelaan 3 3247 AG Dirksland	A. van de Kamp Jachtlaan 5 3772 RC Barneveld
--	--

Tel. 0187 - 601300 Tel. 0342 - 412187

Te huur in Rijssen gezellig vak-app. voor 2 pers. Nog vrij maand juni en van 1 t/m 14 juli. Tel.: 0548-512182.

't HUYGENSHUJJS

voor Restauratie en Verkoop van
Antieke Klokken

Wij restaureerden onlangs de staande klok die Ds.G.H. Kersten schonk aan de theologische school!

Havenstraat 22a 3441 BJ Woerden
tel.: 0348 - 689100 wo. t/m za. geopend

KOSTER
Begrafenisonderneming

- 24 uur per dag eigen rouw-vervoer
- Levering en onderhoud van grafmonumenten
- Ongeacht van welke vereniging of fonds
- Geen crematie

Begrafenisonderneming A. Koster

Prinselaan 30, 3925 BM Scherpenzeel
Uitvaartcentrum gen. Aulo De Munsterhof, Veendaal
voor begravenissen in Scherpenzeel, Barneveld, Veenendaal,
Kootwijkerbroek, De Valk-Wijk, Lunten, Renswoude en
Woerdenburg

Tel. 033 277 0555